JAN BLOKKER, JAN BLOKKER JR. EN BAS BLOKKER, *NEDERLAND IN TWAALF MOORDEN. NIETS ZO VERANDERLIJK ALS ONZE IDENTITEIT.*
(CONTACT: AMSTERDAM/ANTWERPEN) 224 BLZ., € 19,95.

Heeft u alleen de tv-uitzendingen gezien en geen tijd gehad het boek te lezen? Dan raad ik u aan dat alsnog te doen, want het boek *Nederland in twaalf moorden* is beter dan de gelijknamige Teleac/NOT-serie uit 2008. Bonifatius, koning Willem II, de Gorkumse martelaren, het meisje van Yde, Theo van Gogh, Jan VI van Beieren. Allemaal zijn ze het slachtoffer geworden van geweld. Soms door moord met voorbedachten rade, in andere gevallen door een ongelukkige samenloop van omstandigheden.
En de joodse geldschieter Godschalk van Recklinghausen? Zijn dood in 1349 is de meest raadselachtige in het boek. Allereerst omdat zijn lichaam nooit is gevonden, maar ook omdat onbekend is waar en wanneer hij precies is overleden. Motieven om hem uit de weg te ruimen waren er genoeg. In heel Europa werden in de veertiende eeuw joden vermoord, omdat ze werden gezien als de veroorzakers van de Zwarte Dood. Godschalk kan hiervan het slachtoffer zijn. Of is hij te grazen genomen door zijn schuldenaren, vaak edelieden en vooraanstaande burgers, die hun leningen niet wilden afbetalen? Eveneens mogelijk. Het kan ook zijn dat Godschalk is gedood door een gewelddadige actie van geselbroeders, fanatieke christenen die, gedreven door heftige emoties en eschatologische verwachtingen als gevolg van de pestepidemie, het hadden gemunt op joden.
Nederland in twaalf moorden leest als een trein. Smeuïge details ontbreken niet en de vele gevarieerde illustraties laten weinig aan de verbeelding over. Maar de schrijvers willen meer. Zoals ze het zelf formuleren: "Het onderwerp van dit boek is de Nederlandse identiteit."
In de inleiding wordt een poging gedaan het begrip 'nationale identiteit' te omschrijven. Dat is lastig, sterker: de Blokkers omzeilen dit probleem door aan te geven wat bij uitstek on-Nederlands is.
Voor de beschrijving en de historische context van de twaalf liquidaties gaan de schrijvers uit van de hypothese 'dat de drie grote ondeugden waarvan de Nederlanders graag denken dat ze er niet vatbaar voor zijn - afkeer van het vreemde, intolerantie en hysterie - door de hele geschiedenis van land en volk manifest zijn geweest.' De geselecteerde moordzaken bevestigen de stelling. Twee eeuwen lang hebben bloeddorstige conflicten op Nederlands grondgebied plaatsgevonden.
De auteurs hebben voor hun onderzoek naar de volksaard van Nederlanders een orginele invalshoek gekozen. Maar toch wringt het. Er is geen logisch verband tussen de beschreven moorden en de zoektocht naar de Nederlandse identiteit. De Blokkers zijn er niet goed uitgekomen.

Anny Hartgerink

VIVIANE KOENIG, *TOEN LEEFDEN KINDEREN ZO: IN EGYPTE*; GÉRARD COULON, *TOEN LEEFDEN KINDEREN ZO: BIJ DE GALLO-ROMEINEN.*
(BIBLION: LEIDSCHENDAM 2005) PER DEEL: 45 BLZ., PRIJS € 15,95.

Hoe weet je jonge lieners te interesseren voor historische onderwerpen? Door iets te maken dat hen nabij staat en dat zodanig te verpakken dat het begrijpelijk, spannend en interessant is. Niet voor niets is de held in historische jeugdromans vrijwel altijd een leeftijdgenoot, worden jongeren altijd aan het werk gezet bij exposities en is de vormgeving zowel helder als uitdagend.
De Franse serie *La vie des enfants* ... tracht de interesse van jongeren te winnen door over hun leeftijdgenoten te publiceren. Het Belgische Davidsfonds/Infodok heeft vier boekjes uit de serie vertaald, namelijk over Egyptische, prehistorische, indiaanse en Gallo-Romeinse jongeren. Het Nederlandse Biblion geeft alleen het eerste en het laatste boek uit. Ik kan niet beoordelen hoe de boekjes over de prehistorie en de indianen zijn, maar met het ongewijzigd overnemen van de tekst over de Gallo-Romeinen heeft men een vergissing begaan.
'En dan begon een lange peri-